

EUSEBIO ERKIAGA ALASTRA (1912-1993)

I. **Bizi-xehetasunak.**—Lekeitio-n (Bizkaia) 1912.eko irailaren 4ean jaioa. Euskaltzain urgazle 1952an izendatua. Euskaltzain osoa, berriz, 1963an. Sarrera-hitzaldia Lekeitio-n egin zuen 1973an. Hitzaldi horren gaia: “Eusebio M.ª Azkue gizon eta olerkari”. Harrera-hitzaldia, berriz, Juan Gorostiaga euskaltzainak egin zion.

Bilbon bizi zen. Begoñan ezkondu zen 1943an Mercedes Telleria anderea-rekin eta lau seme-alaba izan zituzten: Esther, Franzisko Jabier, Sara eta Eloisa. “Perito mercantil” titulua zuen. “Banco de Vizcaya”-n lan egiten zuen, eta hortik aitzakia hartuz, Euskaltzaindiko diruzain izendatua izan zen 1966an.

Erkiaga jaunak bizkaieraz idazten zuen arrunki, baina 1950. urte inguruan Federico Krutwig jauna lapurtar klasikoaren alde lan egiten hasi zenean, Erkiaga ere bilkura haietara joaten zen Berriatua, Garro “Otxolua”, Gorostiaga eta beste batzuekin.

Lapurtar euskalki honetan ere egin zituen lan batzuk. Adibidez, eta Fernando Mendizabalek dioenez, 1952an Iparraldean egindako poesi-sariketan bigarren sari bat irabazi zuen Lapurdiko euskeraz idatziriko “Azkueren heriotza” deritzon olerkiak. Ikus *Euskera* (1960), 421.

Eta Jon Bilbaoren *Eusko Bibliographia*-k dakarrenez, Axularren jaiotzaren laugarren mendeurrena bete zenean, honako olerki hau agertu zuen *Gure Herria*-n: “Axular handiari, ohore”. *Gure Herria* (1956), 351-352.

* * *

II. **Emaitza joria.**—Bai, joria benetan izan da Erkiaga jaunaren literatur emaitza. Hemen eskerrak eman nahi dizkiot Arana Martija euskaltzainari bibliografia biltzeko eman didan laguntzagatik.

Hona hemen, hasteko, bere bizitzean zehar, zein egunkari, astekari eta aldizkaritan argitara izan zuen: *Bizkaitarra* (1930), *Euzkadi*, *Yakintza*, *Egin*, *Euzkerea*, *Eguna* (1937), *Egan*, *Oleri*, *Guernica* (Argentinakoa), *Euzko Gogoa*, *Anaitasuna*, *Zeruko Argia*, Banco de Vizcaya-ren *Boletín Informativo* (Ipar Amerikako euskal artzaintzat egiten zen, 1964-1970, 28 zenbaki), *Idatz-Mintz*, *Zer. Eguna* euskarazko egunkariaren sortzaileetariko bat izan zen.

Argitaratutako liburuak:

- *Arranegi*, Zarautz, 1958.
- *Araibar zalduna*, Zarautz, 1962.
- *Batetik bestera*, Zarautz, 1962 (bigarren argitalpena, Labayru, 1985).
- *Jaioko dira* (Labayru, 1984).
- *Txurio txoria* (Labayru, 1986).
- *Iribarrea galtzen denean* (Bizkaiko Foru Aldundia, 1987).

III. **Euskaltzaindiko *Euskera* aldizkarian agertutakoak.**—Euskaltzaindiko *Euskera* aldizkarian lan hauek gutxienez dauzka atereak:

- *Kanpaien atsekabez* (teatro-lana) (1960), 259-272.
- “Euskaltzaindiaren hasieratik urgazle izan zanaren mende-urrena: Migel Arruza Egia (1890-1966)” (1990), 275-280.
- Bizente Amezaga Aresti (1968), 285.
- Hitzaldia Euskaltzaindiaren erre-ztaietan (1971), 64-71.
- “Larreko” gizon (Pablo Fermín Irigaray Goizueta) (1973), 195-202.

- “Eusebio M.ª D. Azkue gizon eta idazle” (sarrera-hitzaldia) (1974), 325-349.
- Eguzkitza Meabe, Juan Bautista (1875-1939); (1976), 217-235.
- Eguzkitzaren lanen zerrenda (1976), 235-238.

IV. Sariak eta Omenaldiak:

- 1936an Lekeition egindako euskal poesi jaiari “Lora gorriak” lirika lanagatik.
- 1950ean “Educación y Descanso”k antolatutako sariketan, bigarren saria, “Nekazariaren” olerkiagatik.
- 1951a poesi eta teatro-sariak: “Azkueren heriotza” eta “Siniste gogorra” lanengatik.
- 1958ean nobela-saria *Arranegi*-gatik (Bizkaiko Junta de Culturak emanik).
- 1960ean Domingo Agirre nobela-saria *Araibar zalduna* nobelagatik. Ikus *Euskera* (1960), 422.
- 1985ean Ondarroako Kultur Etxeak antolatutako saria, “Taloak eta arraina” lanagatik.
- 1988an Lekeitioko Udalaren omenaldia jaso zuen. (Omenaldirako Euskaltzainburuak eskutitz bat zuzendu zion eta Alfonso Irigoien euskaltzainak jende-aurrean irakurri zuen. Ikus *Euskera* (1989), 355.
- 1992an Bizkaiko Foru Diputazioak omenaldia egin zion.

Hil aurreko egunetan, 1993.5.26an, Euskaltzainburu jaunak bere eskuz emanik eta Erkiaga beraren etxean —gaixorik baitzen—, Euskaltzaindiaren domina jaso zuen. Hil bereko 31n, gaueko hamaiketan hil zen. Ekainaren 2an izan ziren hiletak Begoñako basilikan, Karmelo Etxenagusia, euskaltzain urgazlea, meza emaille izan zelarik.

Lekeition, Eusebio Erkiaga jauna jaiatu zen kaleak beronen izena darama gaur.

L. V.